



Frivillighetsregisternemnda

Vedtak i Frivillighetsregisternemnda 2. desember 2024

Sak 2024/1444 – Halden Arbeidersamfund - org.nr. 985 315 248 - klage over vedtak om å nekte deltakelse i grasrotandelen

Frivillighetsregisternemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, og medlemmene Shabneet K. Bains, Elisabet Ekberg, Bernard Enjolras og Stian Slotterøy Johnsen

Sakens bakgrunn

- (1) Halden Arbeidersamfund (klager) meldte 29. februar 2024 inn registrering i Frivillighetsregisteret med deltakelse i grasrotandelen.
- (2) Frivillighetsregisteret fattet vedtak 15. mars 2024 om å nekte deltakelse i grasrotandelen, med den begrunnelse at foreningen ikke er allmennyttig, eller at foreningens virksomhet kommer en lukket krets til gode.
- (3) Klager påklaget vedtaket 19. mars 2024. Klager anfører at foreningen er allmennyttig, og viser til at foreningen siden opprettelsen i 1868 har vært åpen for deltakelse for allmennheten mot en årlig medlemsavgift. Historisk var foreningen ment for arbeidsklassen i Halden, og den hadde på et tidspunkt 2000 medlemmer. I nyere tid har organisasjonen utviklet seg til en forening hvor allmennheten har tilgang mot en årlig medlemskontingent. Foreningens formål er å tilby medlemmene nyttig underholdning og et trivelig samlingssted på fritiden, samt å arbeide for medlemmenes vel og trivsel. Klager viser til at det følger av vedtektene at foreningen er åpen for allmennheten og tilgjengelig for hele spekteret av mennesker. Ifølge klager får heller ikke medlemmene noen personlige fordeler eller økonomisk gevinst av medlemskapet. Foreningen tilbyr medlemmene et fritidstilbud, og arrangerer for eksempel julebord eller en årlig tur med båt Strømstad-Sandefjord for medlemmene. Foreningen har historisk sett bestått av eldre mennesker som har et langt yrkesliv bak seg, og flere av medlemmene har bidratt stort i arbeidslivet tidligere. Foreningen er et samlingssted midt i Halden sentrum hvor enslige pensjonister eller andre med ulike behov samles for rekreasjon og samvær. Klager viser til at denne gruppen blir tatt vare på av det gode nettverket de får gjennom foreningen. Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.
- (4) Frivillighetsregisteret har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket og oversendte klagen med innstilling 23. september 2024 til Frivillighetsregisternemnda for behandling.

Det rettslige grunnlaget

- (5) Det rettslige grunnlaget er forskrift 5. desember 2022 nr. 2124 om grasrotandel (forskriften).

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

- (6) Formålet med grasrotandelen er å fremme frivillig aktivitet på lokalt eller regionalt nivå i Norge, jf. forskriften § 1.
- (7) Det følger av forskriften § 3 første ledd at enheter som er registrert i Frivillighetsregisteret, ikke-fortjenestebaserte og hovedsakelig basert på frivillig innsats, kan delta i grasrotandelen.
- (8) I § 3 tredje ledd bokstav b gjøres det unntak for enheter som ikke er allmenntilgode eller enheter der virksomheten kommer en lukket krets til gode.
- (9) Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Frivillighetsregisternemndas vurdering

- (10) Halden Arbeidersamfund sin klage gjelder Frivillighetsregisterets vedtak 15. mars 2024 om å nekte deltakelse i grasrotandelen.
- (11) For å kunne delta i grasrotandelen må organisasjonen være allmenntilgode i forskriftens forstand, og virksomheten kan ikke komme en lukket krets til gode, jf. forskriften § 3 tredje ledd bokstav b. Det følger av kongelig resolusjon PRE 2017-12-15-2136 punkt 2 at:

«Det skal legges til grunn en strengere tolkning av begrepet allmenntilgode i Grasrotandelen enn i dagens lovtekst om register for frivillig virksomhet. Dette er i tråd med intensjonen for ordningen, men tydeliggjøres i ny forskrift. En allmenntilgode organisasjon i denne ordningen skal forstås som organisasjoner som ivaretar allmenne samfunnsinteresser, og som er tilgjengelige for et bredt spekter av mennesker, og som ikke har en unaturlig begrensning i medlemskapet.

Enheter som kun ivaretar interessene til en lukket krets og/ eller som arbeider for å sikre egen økonomisk gevinst eller på annen måte arbeider for å dra personlige fordeler på vegne av medlemmene, regnes ikke som allmenntilgode. Organisasjoner som arbeider for å fremme medlemmenes interesser, men som også kommer andre til gode ved at de produserer tjenester og goder for andre, anses som allmenntilgode».

- (12) Bestemmelsen i tidligere forskrift om grasrotandel § 3 tredje ledd bokstav b er videreført i gjeldende forskrift. Frivillighetsregisternemnda legger etter dette til grunn at forskriften § 3 tredje ledd bokstav b stiller krav om at organisasjonen ikke kan ha unaturlige begrensninger i medlemskapet. En slik tolkning underbygges av formålet med ordningen som er å fremme frivillig aktivitet, jf. forskriften § 1. Organisasjoner med unaturlige begrensninger i medlemskapet fremmer ikke frivillig aktivitet, ettersom de ikke er tilgjengelige for et bredt spekter av mennesker. Nemnda har lagt til grunn en slik forståelse i flere avgjørelser, se blant annet Frivillighetsregisternemndas vedtak i sak 2024/755.
- (13) I vurderingen av om en organisasjon har unaturlige begrensninger i medlemskapet tas det utgangspunkt i vedtektene. Vedtektene setter rammer for foreningens virksomhet, og

foreningen må selv sørge for at vedtektene gir et riktig bilde av hvordan forholdene er i praksis.

- (14) Det følger av klagers vedtekter § 1 at foreningens formål er å «skaffe sine medlemmer nyttig underholdning og et trivelig samlingssted i fritiden, samt å virke for deres trivsel og vel». For å oppnå formålet arrangerer klager blant annet julebord, utflukter, samt at de kjøper inn aviser som er tilgjengelig for foreningens medlemmer, jf. vedtektene § 2.
- (15) Medlemskap i foreningen er regulert av vedtektene § 4. Av bestemmelsen fremgår det at:
- «Styret kan til enhver tid ta opp nye medlemmer når de finner behovet til stede. Skriftlig søknad med opplysninger om fødselsår og dato, og yrke og adresse sendes styret til avgjørelse. For å bli opptatt må søkeren ha fylt 20 år, og han må være anbefalt av minst ett medlem. Søkeren kan melde seg inn som midlertidig medlem inntil søknaden er behandlet av styret.»
- (16) Frivillighetsregisternemnda finner at vedtektene inneholder en unaturlig begrensning i medlemskapet, da nye medlemmer må være anbefalt av minst ett medlem og foreningens styre må godkjenne alle nye medlemmer. Når det ikke er fastsatt objektive og naturlige kriterier for medlemskap i vedtektene, fremstår ikke dette som en naturlig begrensning av medlemskapet sett i lys av foreningens formål og aktiviteter. Klager er følgelig omfattet av unntaket i grasrotforskriften § 3 tredje ledd bokstav b, og har dermed ikke rett til deltakelse i grasrotandelen.
- (17) Klager har gjort gjeldende at foreningen er åpen for allmennheten og hele spekteret av mennesker. Frivillighetsregisternemnda understreker at nemnda må basere sin vurdering på vedtektene, da det er disse som utgjør rammene for foreningens virksomhet og foreningens bestemmelser om opptak av nye medlemmer. Nemnda bemerker at dersom foreningen er åpen for allmennheten, kan foreningen endre vedtektene og søke om deltakelse i grasrotandelen på et senere tidspunkt.

Konklusjon

- (18) Frivillighetsregisternemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Frivillighetsregisterets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur